

Posibilități de abordare a metodologiei constructiviste.

Autor: M. Golovaci

Acest articol vine în sprijinul cadrelor didactice de performanță care au curajul să treacă de la metodologia informativă la cea formativă, de la dirijarea clasică a învățării la managementul cunoașterii de tip constructivist.

Totul în acest univers se mișcă, se dezvoltă, se transformă, se supune unor reguli, se schimbă după noi criterii și principii, se perfecționează. Prin analogie, sistemul de învățământ este în continuă schimbare, în permanentă căutare a căilor optime de predare/învățare spre a obține rezultate de performanță. La moment sistemul de învățământ are la bază trei procese definitorii, recunoscute și recomandate de didactica contemporană: predare, învățare și evaluare. În procesul predării este angajat nemijlocit cadrul didactic. El este cel care transmite cunoștințe, cel care stimulează motivația și interesul studenților pentru instruire, cel care atestă și dezvoltă capacitățile și abilitățile discipolilor.

Aceasta, de fapt, a constituit sarcina primordială a unui profesor de calitate din toate timpurile și curentele pedagogice. În societatea modernă se face simțită nevoia unor pedagogi care nu doar transmit informația, ci o construiesc împreună cu subiecții în procesul de cunoaștere. Trebuie schimbată modalitatea de transmitere a cunoștințelor, pentru că trecerea de la behaviorism la constructivism este anevoioasă și generează situații neclare și dificile.

Prin acest articol tindem să încurajăm și să susținem cu reperi metodologice de tip constructivist profesorii de performanță care n-au frică să treacă de la informativ la formativ, de la autoritate la libertate, de la dirijarea clasică a învățării la managementul cunoașterii în clasa constructivistă.

Predarea limbii străine din perspectiva constructivistă se bazează pe câțiva piloni: căutare, rezolvare, reflecție, dezvoltare. Aceasta metodologie îi ajută pedagogului să-l plaseze pe cel ce învață în cunoașterea științifică. Pentru atingerea acestui deziderat, metodologia constructivistă are nevoie de profesori care gândesc și predau în stil constructivist. Ei trebuie să efectueze cercetări atât în specialitate cât și în didactica specialității pentru a putea ghida studenții începători de pe postura unor experți din domeniu. Metodologia constructivistă ține de orientarea pedagogiei contemporane, adepții căreia susțin, că realitatea nu poate fi cunoscută în esența sa, ci în dependență de felul în care o construim noi.

Conceptul de *constructivism* vine din Germania, unde a avut loc primul Congres de Constructivism (Heidelberg, 1998), la care principalii săi reprezentanți (E. Von Glaserfeld, H. Sieberd, F. Varela), au propus trecerea de la modelul tradițional de predare la modelul constructivist, de la paradigma normativă spre paradigma interpretativă, de la predarea prin transmitere spre predarea prin problematizare, de la proiectarea pe obiective și conținuturi spre proiectarea rezolvării de situații.

Modelele constructiviste de predare sunt relativ noi (după 1990), și nu au ajuns să se impună în practica instruirii clasice. Datele recente arată că modelele constructiviste se extind și sunt diversificate.

Predarea constructivistă oferă studenților oportunități de instruire situativă, adică activități ce simulează situații reale, specifice vârstei și preferințelor acestora. Profesorul îl plasează pe student în centrul căutării pentru a înțelege mesajul printr-un efort propriu și a stabili legătura dintre cunoștințele dobândite anterior și realitatea emergentă, pentru a antrena diverse modalități de analiză logică, reguli de cunoaștere, de rezolvare, pentru a-l instrui să argumenteze și să aprecieze critic diverse ipoteze, pentru a formula

soluții, pentru a se autocunoaște, a se autoevalua, a colabora și a coopera.

Realitatea instruirii ne demonstrează că nu e posibilă o exagerare a utilizării metodologiei constructiviste, ci o îmbinare cu alte soluții metodologice, prin utilizarea și alternarea unor probleme, modele, secvențe adecvate obiectivelor și situațiilor. Îmbinând tradiționalul cu constructivismul, profesorul poate să rezolve o altă problemă: cum să construiască noi structuri cognitive pe baza valorificării cunoștințelor și experiențelor anterioare, empirice, ale studenților, din educația non-formală [1, p. 126]. O metodă de predare poate avea valoare constructivistă, dacă este în stare să capteze și să mențină motivația și atenția studenților pe tot parcursul construirii înțelegerii și rezolvării sarcinii propuse.

Predarea constructivistă începe de la conflictul cognitiv, căruia îi sunt supuși studenții. Acest conflict apare între vechi și nou, empiric și științific, simplu și complex, parte și întreg, disciplinar și interdisciplinar, teorie și practică, corect și incorect, subiectiv și obiectiv. Conflictul cognitiv este același pentru toți studenții, dar depinde de experiența cognitivă proprie, de accentul pus pe un aspect sau altul, de nivelul deprinderilor și capacităților cognitive, de ecoul afectiv-emoțional, de concepția de ansamblu, de nivelul de abstractizare utilizat, de tipul de inteligență, de nivelul informării, de nivelul corelațiilor făcute, el variind în funcție de modul în care fiecare student se va apropia mai mult sau mai puțin, mai adevărat sau mai puțin adevărat de înțelegerea esenței.

În faza inițială de promovare a constructivismului, observăm că metodologia corespunzătoare nu face procesul de predare/ învățare mai ușor, ci dimpotrivă, prin apropierea de cunoașterea științifică, prin accentul pus pe înțelegerea la nivel mental, această metodologie creează situații dificile pentru studenți.

Sorin Cristea [2, p. 38] este foarte precaut în afirmațiile sale, dându-l susținând ipoteza conform căreia dezvoltarea intelectuală în constructivism este produsul unor construcții succesive. Realizarea dezvoltării intelectuale implică o echilibrare prin autoreglare, care permite remedierea incoerențelor momentane, rezolvarea problemelor și depășirea crizelor sau a stărilor de dezechilibru printr-o elaborare permanentă de structuri noi.

Resursele pedagogice pe care ni le oferă acest constructivism, continuă savantul [2, p. 38], constituie o provocare majoră pentru pedagogie, care în prezent se află în fața următoarei alternative: să le ignore sau să le favorizeze, în funcție de metodele folosite.

Profesorii moderni trebuie neapărat să accepte această provocare, deoarece nu mai este actuală întrebarea *ce predăm?* Ci *cum se cunoaște? Cum construim cunoașterea?* Odată ce vom dezvolta activitatea mentală de procesare a informației la studenții noștri, ei vor fi în stare să învețe activ și vor putea să răspundă eficient provocărilor și cerințelor societății.

Bibliografie:

1. Cristea S., *Teorii ale învățării. Modele de instruire*, București, Editura Didactică, 2005.
2. Joiță E., *Istruirea constructivistă-o alternativă. Fundamente. Strategii.*, București, Aramis, 2006.
3. Laplante B., *Le constructivisme en didactique des sciences-dilemmes et defis*, 1997.
4. Siebert H., *Pedagogie constructivistă. Bilanț asupra dezbaterii constructiviste asupra educației*, Iași, Institutul European, 2001.